Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 21 września 1933 r. 142.

T r e ś ć n u m e r u:

--§--

ŁOTWA:1.P o g ł o s k i o z m i a n a c h w r z ą d z i e ."Latvis" /z 17.IX.1933/:W sferach politycznych mówi się o mających wkrótce nastąpić zmianach w rządzie łotewskim. Chodziłoby o powrót centrum demokratycznego do rządu. Keninsz nie byłby jednak ministrem Oświaty, którym, jak przypuszczają, zostanie obecny dyrektor Radja Akuraters. Rządzącej partji osadników kombinacja ta niezbyt przypada do gustu, gdyż konkuruje ona z centrum demokratycznem.

Centrum demokratyczne zgadzałoby się nawet na porzucenie swej agresywnej polityki w stosunku do mniejszości narodowych, z któremi koalicja Blodnieksa nie chce ostatecznie zrywać, by nie uzależnić się całkowicie od centrum demokratycznego.-

2. Z m i a n y w k i e r o w n i c t w i e m n i e j s z o ś c i n i e m i e c k i e j n a Ł o t w i e ."Brihva Zeme" Nr.208 /IX.33/: Z chwilą ustąpienia posła Schiemana ze stanowiska redaktora "Rigasche Rundschau" ustąpił również z redakcji tego pisma pastor Keller. Co do Schiemana, utracił on sympatje niemieckie spowodu swej przychylnej dla socjaldemokratów polityki. W związku z tem Schieman nie będzie brać udziału w kongresie mniejszości narodowych w Szwajcarji.-

3. K o l e j n y a n t y p o l s k i a r t y k u ł "P e h d e j a B r i h d i". "Pehdeja Brihdi" Nr.210 /IX.1933/:W początkach r.b. władze polskie zamknęły w Wileńszczyźnie 8 szkół litewskich. W ubiegłym roku zamknięto 10 szkół litewskich. W ten sposób dąży się do likwidacji szkolnictwa litewskiego. Ok.200 tys.Litwinów wileńskich będzie obecnie ulegać polonizacji za pośrednictwem szkolnictwa i Kościoła. Wydano rozporządzenie, na podstawie którego w przyszłości nie będzie można otworzyć ani jednej szkoły litewskiej.-

Polacy prześladują zwłaszcza litewskie szkoły prywatne, motywując to tem,że środków na utrzymanie tych szkół dostarcza rząd litewski, a więc litewski ruch szkolny jest polityczny i antypaństwowy.

W ten sposób Litwa nie będzie mogła rozwijać litewskiej polityki kulturalnej w Wileńszczyźnie. Rząd litewski utrzymuje również szkoły na obszarze Kłajpedy i w Łotwie. Łotysze nie czynią w tym względzie przeszkód. Natomiast Polacy w Wileńszczyźnie prowadzą politykę polonizatorską podobną, co w Letgalji i pow.iłłuksztańskim. W Letgalji otwarto ok.30 szkół polskich, w których 3/5 uczniów stanowią dzieci letgalczyków i Białorusinów. Ustalono to na podstawie wiadomości zebranych ostatnio przez inspektorów szkolnych. Najwyżej 20% dzieci można uważać za dzieci polskie lub spolszczone. W Letgalji wychowuje się nowy naród polski na rachunek Łotyszów. Dziwić się należy, że Łotwa na swem terytorjum dała politykom polskim monopol polonizacji.-

4. P r a s a n i e m i e c k a o ł o t e w s k i e j p o l i t y c e z a g r a n i c z n e j ."Jaunakas Zinas" Nr.210 /IX.1933/:Pismo niemieckie "Weser Ztg." zamieściło ostatnio artykuł p.t."Łotewsko-francuski układ wojskowy", który głosi, że obecny rząd łotewski zachowuje względem Niemiec poprawność, zabraniając Żydom i marksistom propagandy publicznego bojkotu towarów niemieckich. Dokonano tego nie bez dyplomatyczno-ekonomicznej presji niemieckiej. Rząd łotewski nie stosuje

się do żądań marksistów wysiedlenia z Łotwy obywateli niemieckich. Mimo wszystko istnieje nieufność względem narodowych Niemiec, która może umożliwić wpływy Francji, zwłaszcza, że minister Spr.Zagr.Salnejs jest przyjacielem Francji i Polski. W ostatnich czasach rozeszła się wiadomość z dobrze poinformowanych politycznych sfer łotewskich o świeżozawartym militarnym pakcie łotewsko-francuskim. Treść tego paktu utrzymywana jest w wielkiej tajemnicy.-

5. W y w i a d p r a s o w y m i n i s t r a S p r . Z a g r . n a a k t u a l n e t e m a t y ł o t e w s k i e j p o l i t y k i z a g r a n i c z n e j . "Siegodnia" Nr.260 /IX.1933/: Minister Spraw Zagr.Salnejs udzielił 20 września wywiadu prasowego na aktualne tematy łotewskiej polityki zagranicznej.

Zdaniem ministra Salnejsa, małe państwa nie powinne lekceważyć międzynarodowych konferencyj i polegać tylko na własnych siłach. Bez międzynarodowej solidarności bowiem małe państwa mogłyby łatwo ulec mocarstwom. W związku z tem małe państwa winne w miarę możności przyczyniać się do wzrostu prestige'u i znaczenia Ligi Narodów.

Jeżeli chodzi o stosunki gospodarcze Łotwy z innemi państwami, na pierwszym planie stoją rokowania z Litwą. O ile do 1 listopada nie zostanie zawarty nowy traktat handlowy między Litwą a Łotwą, to stosunki gospodarcze między temi dwoma państwami będą musiały być zawieszone. Wytworzy się przez to nieznośna sytuacja. W związku z tem Łotwa dokładać będzie wysiłków do pomyślnego zakończenia rokowań. Łotwa gotowa jest udzielić Litwie pewnych przywilejów i ulg, jeżeli chodzi o eksport towarów litewskich i sprzedaż ich na rynku łotewskim.

Łotwa spodziewa się pozatem osiągnąć w najbliższym czasie pozytywne wyniki w rokowaniach z Sowietami, zwłaszcza, że polityczne stosunki łotewsko-sowieckie nie pozostawiają nic do życzenia.

W końcu października mają się rozpocząć rokowania z Anglją w sprawie zawarcia nowych traktatów handlowych. Rokowania te mają wielką wagę.

Jeżeli chodzi o sytuację ogólną, minister Salnejs oświadczył, że cały Naród Łotewski zawsze jednomyślnie będzie stał po stronie państw, które dążą do zachowania w Europie pokoju.-

6. D e z y d e r a t y d e l e g a c j i ł o t e w s k i e j o d n o ś n i e r o k o w a ń z L i t w ą . "Siegodnia" Nr.260 /IX.33/: Na posiedzeniu z 20 września wyraziła delegacja łotewska w sprawie rokowań z Litwą odnośnie podpisania nowego traktatu handlowego następujące dezyderaty: ułożenie listy towarów, co do których stosują się ulgi celne; uregulowanie sprawy handlu pogranicznego; ułatwienie komunikacji osobowej między Litwą a Łotwą; zniesienie paszportów zagranicznych.-

ESTONJA: 1. A g i t a c j a z a z m i a n ą k o n s t y t u c j i . "Siegodnia" Nr.260. /IX.1933/: Uczestnicy wojny o niepodległość zorganizowali 20 września 100 wieców na terenie całej Estonji, wzywając ludność do głosowania za ich projektem zmiany konstytucji.-

2. Z g o n w y d a w c y p i s m a "P ä e w a l e h t". "Siegodnia" Nr.260 /IX.1933/: 21 września zmarł w Dorpacie dyrektor wydawnictwa "Päewaleht" Ujbopu.-

3. N a r a d y u c z e s t n i k ó w w o j n y o n i e p o d l e g ł o ś ć . "Siegodnia" Nr.260. /IX.1933/: Dwaj przedstawiciele fińskiego ruchu znanego pod nazwą ruchu lappowców, magister Helanen i lektor Alekuljo spędzieli kilka dni w Tallinie, odbywając narady z przywódcą uczestników wojny o niepodległość Sirk'iem.-

x

x x

B7